

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

Описание на проекта

Проектът проследява разпространеността на вземането на житейски решения с помощта на приятелите и последователите във виртуалните социални мрежи и формите на вземане на такъв тип решения. Изследва се и ролята на поредица от личностни характеристики в този процес и възможностите им да повлияват склонността към споделен модел на вземане на лични решения в публичното пространство на социалните мрежи, както и връзката на този вид вземане на решения с удовлетвореността от живота.

За постигането на тези цели се проведе емпирично изследване с българска извадка. Резултатите са представени на международни конференция и в публикации в научни издания, една от които ще бъде индексирани в SCOPUS в началото на 2020 година.

В проведеното емпирично изследване с въпросник основните личностни черти от широко използвания модел на „Големите пет“ и обичайните стратегии за емоционална регулация не показаха влияние при вземането на решения с помощта на приятелите от социалните мрежи.

Данните от изследването с интервюта, които бяха направени с цел да се анализират неизяснените в количественото изследване аспекти от вземането на решения с помощта на приятелите в социалните мрежи, показаха, че тези решения могат да се диктуват от контактите в социалните мрежи без респондентите да разбират това. На основата на получените резултати се очертават някои препоръки за създаване на тренингови програми за младежи и деца за превенция на негативни последици от вземане на решения с помощта на хора, които нямат необходимата компетентност за подпомагане на този процес.

Изпълнение на дейностите по проекта съгласно поставените цели и работната програма

Настоящият проект е съсредоточен в областта изследването на начините, по които вземането на решения от отделните индивиди може да стане в контекста на виртуалните социални мрежи. Интересът е центриран върху участието на този вид вземане на решения в различни функционални области на човешкото съществуване, детерминантите, стоящи в основата на такъв начин на правене на житейски избори, както и върху резултатите, до които той води.

На основата на обзора на данните в литературата, настоящият проект си постави следните основни цели:

Първата е да изследва разпространението на вземането на решения с помощта на приятелите и последователите в социалните мрежи.

ТЕМАТИЧЕН ПРОЕКТ:

„ВЗЕМАНЕ НА ЖИТЕЙСКИ
РЕШЕНИЯ С ПОМОЩТА НА
ВИРТУАЛНИТЕ СОЦИАЛНИ
МРЕЖИ“

РЪКОВОДИТЕЛ:
ПРОФ. Д.П.С.Н. ИРИНА
ЗИНОВИЕВА

ДОГОВОР № 80-10-34/
10.04.2019

ПЕРИОД НА ИЗПЪЛНЕНИЕ:
АПРИЛ-ДЕКЕМВРИ 2019

ОБЩА СТОЙНОСТ:
4 955ЛВ.

Проектът имаше за цел и да провери възможностите на личностните характеристики на човека като общителност, невротизъм, отвореност към нов опит, както и на емоционалната регулация да играят ролята на предиктори на склонността за допитване до приятели и последователи във виртуалните социални мрежи при вземане на житейски решения.

Друга цел е да разгледа връзката на вземането на решения с помощта на приятелите и последователите в социалните мрежи с удовлетвореността от процеса и от живота като цяло.

Четвъртата цел беше да се опишат стратегии за използване на капацитета на последователите в социалните мрежи при вземането на житейски решения.

За изпълнението на тези цели бяха проведени 2 емпирични изследвания: с въпросник с 280 респонденти и 55 интервюта. Резултатите са коментирани в част 4 на настоящия отчет.

Поставените в проекта цели са изпълнени. Бяха проведени изследвания, които отговарят на посочените цели, както се вижда от представените по-долу резултати:

- Извършен е подробен теоретичен обзор по проблематиката. Направена публикация по тази част от работата. Създаване на детайлизиран теоретичен модел за емпиричното изследване
- Създаване на инструментариум за емпиричното изследване с въпросник. Извършена експертна оценка от членовете на екипа за адекватността на избраните методи и преводите на използваните скали.
- Уточняване на параметрите на проучването и на груповите вариации по демографски фактори (пол, възраст, образование и т.н.).
- Проведено емпирично изследване на 280 лица. Верификация на психометричните показатели на избрания инструментариум. Подготовка на суровия материал за анализ и интерпретация. Анализ и интерпретация на резултатите.
- Провеждане на 55 интервюта за дълбочинно изследване на механизмите на действие на вземането на решения с помощта на приятелите от социалните мрежи и на методите за мобилизиране на последователите от социалните мрежи за постигане на успех.
- Публикации: Участие в две международни конференции, една публикация в списание и една в индексирания сборник в SCOPUS.
- Резултатите се използват в курса по Управление на поведението в личния и професионалния живот в Магистърската програма по Психология на здравето, в курса по Организационно поведение в Магистърската програма „Трудови пазари и управление на човешките ресурси“ и в курс по Психология на виртуалния свят за докторанти.
- Отчетите за научните резултати и за финансовите разходи са изпратени на финансиращата институция.

Обосновка на извършените разходи по проекта

Всички разходи са направени изцяло за целите на изпълнение на работната програма. В хода на изпълнение на проекта бяха направени следните разходи:

- Средства изразходвани за участие в 3 международни конференции на 6 участници. Това са 4 участници в Петнадесетата конференция „Дни на приложната психология“, проведена на 27-28 септември 2019 г. в Ниш от Университета на гр. Ниш, Сърбия (14 th Conference Days of Applied Psychology, 28-30 September 2018, Niš, Serbia), където имахме 4 участници с 4 доклада, един участник в Петнадесетата международна конференция „Етика и технологичен риск“, 11-13 ноември 2019 г., София, както и един участник в IFAC TECIS 2019, Созопол, 27-28 септември 2019 г. Участието в конференциите бе съпроводено с представяне на резултатите от изследванията по проекта. Докладите от конференциите са в процес на публикуване и сборниците се очаква да излязат от печат в началото на 2020 г.
- Заплащане на такси правоучастие в международни конференции
- Провеждане на 55 интервюта за изследване на механизмите на действие на вземането на решения с помощта на приятелите от социалните мрежи, стратегиите за този вид вземане на решения и на методите за мобилизиране на последователите от социалните мрежи за постигане на успех. Данните са коментирани в частта от отчета, която обобщава постигнатите резултати. Тези интервюта дадоха много интересни обяснения на получените данни в изследването с въпросник, които нямаше как да бъдат постигнати по друг начин.

- Бяха направени и представителни разходи за популяризиране на резултатите на международна конференция. Това беше съпроводено с участие като модератор на секция и доклад от ръководителя на проекта.
- Останалите разходи са за други пера, като отчисления за СУ Св. Климент Охридски, за осигурителни вноски, за рецензия на проекта.

Обобщение на постигнатите научни резултати от проекта

Направеният анализ на вземането на решения с помощта на виртуалните мрежи показва, че тази форма на разпределено вземане на решения е широко използвана в най-разнообразни дейности от всички основни агенти в обществото – бизнеса, правителството, неправителствените организации, индивидите. Този тип вземане на решения се оказва много ефективен, което води до бързото му разпространение, до създаването на нови форми и навлизането в нови сфери. Но той създава и сериозни етични проблеми, които вместо да се идентифицират и решават, се заменят от прагматични решения, които се често диктуват чрез софтуерни продукти.

В проведеното емпирично изследване с въпросник основните личностни черти от широко използвания модел на „Големите пет“ и обичайните стратегии за емоционална регулация не показаха влияние при вземането на решения с помощта на приятелите от социалните мрежи.

Данните от изследването с интервюта, които бяха направени с цел да се анализират дълбинните аспекти от вземането на решения с помощта на приятелите в социалните мрежи, показаха, че тези решения могат да се диктуват от контактите в социалните мрежи без изследваните лица да разбират това. Респондентите си даваха сметка, че неща, които са в действителност вземане на решения по въпроси от живота са били взети по подражание на другите или под техен натиск, за което изследваните си дават сметка след като отговорят на въпросите на изследователите.

Тоест, ежедневието на социалните мрежи върху индивида дава възможност за попадането под влияние на други (както отделни лица, така и институции) дори без човек да си дава сметка какво се случва. Границите между аза и обкръжението се размиват и човек постепенно се поддава на повече натиск, като вътрешното ядро на индивидуалността може да ерозира и да се стигне до парциализация на аза.

Необходимо е заостряне на вниманието върху опасностите при вземането на решения във виртуалните социални мрежи. Ключов аспект е формирането на рефлексивност и по-специално на етична сензитивност към собственото поведение и това на другите, стремеж към детекция на влияния и развиване на умения за противопоставянето им без да се губят възможностите, предоставени от виртуалните социални мрежи. Това са основни страни на компетентността за участие във виртуалния свят. За да се постигне това, е важно да се създават програми особено за деца и младежи за изграждане на умения за навигиране във виртуалните общности при запазване на индивидуалността, както и за превенция на негативните последици от вземане на решения с помощта на хора, които нямат необходимата компетентност за подпомагане на този процес.

Разпространение на резултатите

- Списък на публикациите в списания, реферирани в международни бази данни (ISI Web of Knowledge, SCOPUS или др.)

Mengov, George, Nenov, Ilian, Irina Zinovieva, **A Model for Collective Emotion Forecasts Financial Data**, IFAC PapersOnLine , vol:19th IFAC Conference on Technology, Culture and International Stability TECIS 2019, issue:vol. 52, issue 25, 2019, pages:208-213, ISSN (online):ISSN: 2405-8963, Ref, SCOPUS, SJR (- 2019)

- Списък на публикациите в реферирани списания и сборници

[Зиновиева, Ирина, Етична сензитивност при вземане на решения с помощта на виртуалните социални мрежи, Етически изследвания , том:4, брой:2, 2019, стр.:190-199, ISSN \(online\):ISSN 2534-8434](#)

- Участие в международна конференция с доклад или постерно научно съобщение
1. Nenov, Ilian, George Mengov & Irina Zinovieva A Model for Collective Emotion Forecasts Financial Data IFAC TECIS 2019, Sozopol, Bulgaria, September 26 - 28, 2019 2.
 2. Зиновиева, Ирина Вземане на решения под влияние на виртуалните социални мрежи - XV Международна научна конференция „Етика и Технологичен риск“, 11 – 13 ноември 2019, София, България (сборникът с текстове от конференцията е под печат)
 3. Milusheva, Zheniya & Irina Zinovieva Personality and Emotion Regulation in Decision-making Assisted by Virtual Social Networks - Book of Abstracts, 15 th Conference Days of Applied Psychology, 27-28 September 2019, Niš, Serbia, p. 61. 4.
 4. Zinovieva, Irina & Zvetinka Gaydazhieva Personality and Self-Presentation Style in Social Media - Book of Abstracts, 15 th Conference Days of Applied Psychology, 27-28 September 2019, Niš, Serbia, p. 62.

- Други форми на разпространение

Резултатите се използват в курса по Управление на поведението в личния и професионалния живот в Магистърската програма „Психология на здравето“, в курса по Организационно поведение в Магистърската програма „Трудови пазари и управление на човешките ресурси“ и в курса по Психология на виртуални свят за докторанти.